

แบบการเสนอเค้าโครงผลงาน

(ระดับชำนาญการพิเศษ)

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวระชา ภูซงค์

● ตำแหน่งปัจจุบัน นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงในด้านอักษรศาสตร์ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์จากเอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการผลิตผลงาน วิชาการเผยแพร่สู่สาธารณชน

(๒) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหาของ เอกสาร หนังสือที่เกี่ยวกับด้านประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นหลักฐานในการศึกษาความเป็นมาของชาติ ตลอดจน อนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และวินิจฉัย ความถูกต้องของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ไทย แก่ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป

ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนงานการทำงานตามแผนงานหรือโครงการของ หน่วยงานระดับสำนักหรือกอง และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและ ผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกันโดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

ด้านการบริการ

(๑) ให้คำแนะนำและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

(๒) แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางวรรณคดี ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากรแก่ผู้ติดต่อขอเข้าไปพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทานหรือพิมพ์จำหน่ายเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาที่มีค่าของประเทศ

● ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในด้านอักษรศาสตร์ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า วิจัยทางประวัติศาสตร์ จากเอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการผลิตผลงานวิชาการ เผยแพร่สู่สาธารณชน

(๒) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหาของเอกสารหนังสือที่เกี่ยวกับด้านประวัติศาสตร์ เพื่อค้นคว้าหาข้อมูล/ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานใหม่ๆ ทางประวัติศาสตร์ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาประวัติศาสตร์และพัฒนาการของชาติ ตลอดจนอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วินิจฉัยและให้ความเห็นและแนวทาง รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาทางด้านประวัติศาสตร์แก่ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป

ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนงาน โครงการของหน่วยงานระดับสำนักหรือกอง มอบหมายงาน แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานและติดตามประเมินผล เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและ ผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกันในทีมงาน โดยมีบทบาทในการชี้แนะ จูงใจ ทีมงานหรือ หน่วยงานอื่นในระดับสำนักหรือกอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ชี้แจง ให้ข้อคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงานต่างๆ เพื่อให้เกิด ประโยชน์และความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน

ด้านการบริการ

(๑) ให้คำแนะนำ ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์แก่บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน

(๒) แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากรแก่ ผู้ติดต่อขอเข้าไปพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทานหรือพิมพ์จำหน่าย เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาที่มีค่าของประเทศ

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับตามความดีเด่น หรือความสำคัญ)

ผลงานลำดับที่ ๑

๑. เรื่อง หนังสือวิชาการ เรื่อง “กามโรคในสังคมไทย”

๒. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ใช้ทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ในการพิจารณาสอบค้นเอกสารชั้นต้นและชั้นรองที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการควบคุมกามโรคในสังคมไทยตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ๒๔๔๐ - ทศวรรษ ๒๕๑๐ โดยกลั่นกรอง วิเคราะห์ ดีความและเชื่อมโยงข้อมูลหลักฐานจากเอกสารประวัติศาสตร์หลากหลายประเภทอย่างละเอียดถี่ถ้วนตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ แล้วนำความรู้ทางอักษรศาสตร์มาใช้ในการเรียบเรียงเนื้อหาเป็นงานวิชาการ เรื่อง “กามโรคในสังคมไทย”

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

หนังสือวิชาการ เรื่อง “กามโรคในสังคมไทย” มีสาระสำคัญว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับโรคทางเพศสัมพันธ์ในสังคมไทยตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ๒๔๔๐ - ทศวรรษ ๒๕๑๐ อันเป็นผลจากการรับอิทธิพลทางการแพทย์และกระบวนทัศน์แบบตะวันตก ซึ่งส่งผลต่อวิถีคิดเกี่ยวกับสมมุติฐานของการเกิดโรค การนิยามจำแนกโรค พยาธิสภาพของโรค ตลอดจนการป้องกันและบำบัดรักษาโรค โดยกระบวนการที่รัฐไทยใช้ความรู้ทางการแพทย์แบบตะวันตกในการจัดการป้องกันโรคนี้อีก ต่อมาได้พัฒนาเป็นรากฐานความคิดความเชื่อเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ซึ่งด้านหนึ่งนำไปสู่การเกิดมโนทัศน์เชิงตีตราและการประณามทางสังคมแก่ผู้ป่วยกามโรคโดยเฉพาะเพศหญิง

นอกจากนั้น งานศึกษานี้ยังอธิบายให้เห็นถึงพัฒนาการของนโยบายในการจัดการป้องกันกามโรคของประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมา นับตั้งแต่การผลักดันเชิงกฎหมายเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ตลอดจนการจัดระบบการแพทย์และการสาธารณสุขสมัยใหม่ที่มีผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ขั้นตอนการดำเนินการ มีดังนี้

(๑) พิจารณาคัดเลือกประเด็นทางประวัติศาสตร์สังคมไทยที่น่าสนใจและยังไม่เคยมีการศึกษาอย่าง ลุ่มลึกมาก่อน

(๒) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารประวัติศาสตร์ขั้นต้นและชั้นรอง รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ห้องหนังสือหายาก หอสมุดแห่งชาติ ห้องพิชิตปรีชากร หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ห้องสมุดสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ห้องสมุด โรงพยาบาลเลิดสิน หอจดหมายเหตุแห่งชาติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งการสืบค้นจาก ฐานข้อมูลงานวิชาการต่างประเทศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ข้อมูลหลักฐานจากเอกสารทางประวัติศาสตร์หลากหลายประเภท ได้แก่ พระราชพงศาวดาร บันทึกของชาวต่างชาติ ตำรายาและคัมภีร์การแพทย์แผนไทย วรรณกรรม ร่างกฎหมายและพระราชบัญญัติที่ประกาศใช้ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เอกสารจดหมายเหตุตั้งแต่สมัยรัชกาล ๕ - พ.ศ. ๒๕๑๑ เอกสารสาธารณสุขสมัยรัชกาลที่ ๖ และหนังสือพิมพ์เก่าตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖ - ๒๔๘๖ รวมทั้งหนังสือและบทความต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลชั้นรองที่มีผู้ค้นคว้าเรียบเรียงไว้ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

(๓) พิจารณากลับกรอง วิเคราะห์ ตีความและเชื่อมโยงข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์

(๔) จัดทำโครงสร้างของหนังสือและเรียบเรียงเนื้อหาตามข้อค้นพบและประเด็นสำคัญ ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ กามโรคในสังคมไทยสมัยจารีต

- ศัพท์และความหมายของกามโรค
- สมัยอยุธยา
- สมัยธนบุรี - รัตนโกสินทร์ตอนต้น

บทที่ ๓ กามโรคในสังคมไทยหลังการรับอิทธิพลการแพทย์แบบตะวันตก

- แนวคิดว่าด้วย “เชื้อโรค” และ “แหล่งโรค”
- การนิยามและจำแนกโรค
- การป้องกันและบำบัดรักษา

บทที่ ๔ การควบคุมกามโรคและบทลงโทษในสังคมไทย (พ.ศ. ๒๔๔๑ - ๒๕๑๐)

- โรงพยาบาลบางรัก: ปฐมบทการรักษาโรค
- นโยบายการควบคุมกามโรคสมัยรัชกาลที่ ๕ - ๖

- การตั้งหน่วยงานด้านการบำบัดรักษาgamโรค (พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๔๘๘)
- การจัดการgamโรคหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ และผลสืบเนื่อง
- gamโรคและบทลงโทษในสังคมไทยสมัยใหม่

(๕) คั่นคว้าเรียบเรียงบทความวิชาการ เรื่อง “กำเนิดซิฟิลิสในประวัติศาสตร์โลก” ในภาคผนวก ๑ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อ่าน

(๖) คั่นคว้าภาพประกอบและจัดทำคำอธิบายภาพ

(๗) นำเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยลำดับ

(๘) จัดส่งต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านประวัติศาสตร์การแพทย์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากนายแพทย์ประพจน์ เกตวรากาศ นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข และนายณนัท อนุพงศ์พัฒน์ นักวิชาการอิสระด้านประวัติศาสตร์สุขภาพ พิจารณาให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง

(๙) แก้ไขปรับปรุงงานวิชาการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิฯ

(๑๐) ขออนุมัติต้นฉบับเพื่อจัดพิมพ์

(๑๑) ควบคุมการจัดพิมพ์และตรวจพิสูจน์อักษร โดยใช้ทักษะความรู้ทางด้านอักษรศาสตร์ตรวจพิสูจน์อักษรด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและถูกต้อง

เป้าหมายของงาน มีดังนี้

(๑) เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคมไทยในมิติด้านสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ โดยเน้นศึกษาและอธิบายความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้gamโรคในสังคมไทย ตลอดจนนโยบายจัดการควบคุมgamโรคของประเทศไทยตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ๒๔๔๐ - ทศวรรษ ๒๕๑๐

(๒) เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือวิชาการสำหรับการค้นคว้าอ้างอิงด้านประวัติศาสตร์สุขภาพของนักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจโดยทั่วไป

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

หนังสือวิชาการ เรื่อง “gamโรคในสังคมไทย” จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม

เชิงคุณภาพ

(๑) การศึกษาค้นคว้าเรียบเรียงงานวิชาการ เรื่อง “กามโรคในสังคมไทย” นำเสนอประเด็นว่าด้วยประวัติศาสตร์สังคมไทยผ่านกามโรคตั้งแต่สมัยจารีตจนถึงสมัยใหม่ โดยอธิบายการรับรู้และนโยบายการจัดการควบคุมกามโรคของรัฐไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละสมัย ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การแพทย์ให้เป็นที่ปรากฏแก่สาธารณชน

(๒) เป็นหนังสือค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการแก่นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการและผู้สนใจโดยทั่วไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

(๑) หนังสือ เรื่อง “กามโรคในสังคมไทย” นับเป็นงานวิชาการเรื่องแรกๆ ที่อธิบายพลวัตการรับรู้และการควบคุมกามโรคในสังคมไทยผ่านมิติทางประวัติศาสตร์สังคม ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษาอย่างจริงจังมาก่อน การนำเสนอกามโรคในฐานะที่เป็น “โรค” ซึ่งเกิดและแพร่กระจายตามความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งกระบวนการที่รัฐไทยใช้ในการจัดการป้องกันโรคในแต่ละช่วงเวลา นอกจากจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุขไทยให้แก่ผู้อ่านแล้วยังทำให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจต่อทั้งตัวโรคและตัวผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง โดยอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงของความเปลี่ยนแปลงทางสังคม มากกว่าจะเป็นการตีตราความเจ็บป่วยโดยเชื่อมโยงกับศีลธรรมและคุณค่าทางสังคมบางประการเช่นที่เคยเป็นมาในอดีต

(๒) คอลัมน์ “เวทีพิจารณานโยบายสาธารณะ” หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ คัดเลือกให้หนังสือเรื่อง “กามโรคในสังคมไทย” เป็นหนังสือแนะนำ ๑ ใน ๙ เล่ม ของงานมหกรรมหนังสือระดับชาติครั้งที่ ๒๙ ประจำปี ๒๕๖๗

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การศึกษาประวัติศาสตร์สังคมไทยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการควบคุมกามโรคในสังคมไทยตั้งแต่สมัยจารีตเรื่อยมาจนถึงช่วงทศวรรษ ๒๕๑๐ จำเป็นต้องใช้ทักษะความรู้ตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งประสบการณ์ทางวิชาการในการสอบค้น วิเคราะห์ ตีความ และเชื่อมโยงข้อมูลจากหลักฐานชั้นต้นจำนวนมาก ซึ่งพบความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ ดังนี้

(๑) การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากเอกสารชั้นต้นหลากหลายประเภท เช่น ตำรายาคัมภีร์เวชศาสตร์โบราณ เอกสารสาธารณสุข เอกสารจดหมายเหตุ และหนังสือพิมพ์เก่า เป็นต้น ซึ่งหลักฐานแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีการใช้คำเก่าหรือศัพท์เฉพาะทางด้านการแพทย์

เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้งานวิชาการที่ถูกต้องสมบูรณ์และครบถ้วน

(๒) การเรียบเรียงเนื้อหาที่ต้องกลั่นกรอง วิเคราะห์ ตีความ และเชื่อมโยงข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก เพื่ออธิบายให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงชุดความรู้เกี่ยวกับโรคในสังคมไทย จากการรับรู้โรคตามกระบวนทัศน์ในระบบการแพทย์แบบดั้งเดิมสมัยจารีต มาสู่การรับรู้และวิธีคิดเกี่ยวกับโรคตามกระบวนทัศน์ของการแพทย์แบบตะวันตก ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความยากและซับซ้อน จึงต้องจัดลำดับประเด็นการเรียบเรียงเนื้อหาให้เหมาะสม โดยใช้สำนวนภาษาที่ชัดเจน สละสลวย เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ทางประวัติศาสตร์และการแพทย์สามารถอ่านและทำความเข้าใจสาระสำคัญที่ผู้ค้นคว้าต้องการนำเสนอได้

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

เนื่องจากเป็นประเด็นที่ยังไม่เคยมีการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์สังคมมาก่อน จึงพบงานศึกษาที่เกี่ยวข้องไม่มากนัก เป็นผลให้การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดขอบเขตการศึกษา รวมทั้งการตั้งคำถามเพื่อกำหนดปัญหาและสมมติฐานของการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ทำได้ยาก ผู้ค้นคว้าจึงต้องสืบค้น วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นและชั้นรองที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อกำหนดสมมติฐานและแนวทางการศึกษาต่อไป

๙. ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรมีการศึกษาประเด็นทางประวัติศาสตร์ในมิติด้านสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์สังคมไทยแก่ประชาชนให้มีความหลากหลายและกว้างขวางยิ่งขึ้น

(๒) ควรจัดงานสัมมนาทางวิชาการโดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และการแพทย์ไทยให้เป็นที่ปรากฏแก่สาธารณชน ตลอดจนเพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์สังคมต่อไป

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี) -

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... จิระชา ภูษชงค์ .....

(นางสาวระชา ภูษชงค์)

นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ กลุ่มประวัติศาสตร์

ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี) -

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... บัณฑิต ลิวชัยชาญ .....

(นายบัณฑิต ลิวชัยชาญ)

ผู้อำนวยการกลุ่มประวัติศาสตร์

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ) ..... สุนิระ .....

(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)

ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงานลำดับที่ ๒

๑. เรื่อง หนังสือวิชาการ เรื่อง “จดหมายนายทรงอานุภาพเล่าเรื่องประพาศตัน เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓”

๒. ระยะเวลาดำเนินการ

มีนาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ใช้ทักษะความรู้ทางประวัติศาสตร์พิจารณาสอบค้นเอกสารต้นฉบับที่จะนำมาตรวจสอบชำระ รวมทั้งศึกษาค้นคว้าเอกสารชั้นต้นและชั้นรองที่เกี่ยวกับการเสด็จประพาศตันในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วใช้ความรู้ทางอักษรศาสตร์พิจารณาตรวจสอบชำระเอกสารประวัติศาสตร์และจัดทำเชิงอรรถอธิบายความ ตลอดจนค้นคว้าเรียบเรียงบทความวิชาการ นำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์และเอกสารชั้นต้นที่ตรวจสอบชำระอย่างละเอียดลุ่มลึกยิ่งขึ้น

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

เอกสารประวัติศาสตร์เรื่อง “จดหมายนายทรงอานุภาพเล่าเรื่องประพาศตัน เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓” เป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร มีรับสั่งให้สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงพระนิพนธ์ถวายเมื่อ ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) โดยทรงใช้กลวิธีแบบจดหมายในการเล่าเรื่องและใช้พระนามแฝงว่า “นายทรงอานุภาพ” มหาเด็กรู้หนังสือ เขียนเป็นจดหมายรวม ๗ ฉบับ มีสาระสำคัญว่าด้วยเหตุการณ์เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาศตันครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๔๗ นับแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม - ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๗ รวม ๒๕ วัน

ขั้นตอนการดำเนินการ มีดังนี้

(๑) ศึกษา ค้นคว้า และสอบค้นเอกสารประวัติศาสตร์ที่จัดเก็บไว้ตามแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ หอสมุดดำรงราชานุภาพ ห้องหนังสือหายาก สำนักหอสมุดแห่งชาติ ห้องพิชิตปรีชากร สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ และห้องสมุดสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

(๒) ศึกษา ค้นคว้า และตรวจสอบประวัติการจัดพิมพ์เผยแพร่ของเอกสาร โดยตั้งข้อสังเกตกับเอกสารทุกฉบับ เพื่อเปรียบเทียบเนื้อความว่าฉบับใดที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน หรือมีความแตกต่างกันอย่างไร และพิจารณาคัดเลือกต้นฉบับหนังสือ “จดหมายนายทรงอนุภาพเล่าเรื่องประพาสต้น เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓” ฉบับพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นหลักในการตรวจสอบชำระ เนื่องจากมีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์

(๓) พิจารณาตรวจสอบชำระเอกสารประวัติศาสตร์ โดยยึดต้นฉบับหนังสือ “จดหมายนายทรงอนุภาพเล่าเรื่องประพาสต้น เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓” ฉบับพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๕๕ นำมาพิจารณาร่วมกับต้นฉบับจดหมายทั้ง ๗ ฉบับที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ทวีปัญญา ฉบับเดือนเมษายน - กันยายน ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๔๙) และจดหมายเหตุพระราชกิจรายวันในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๑ มกราคม จุลศักราช ๑๒๖๕ - ๓๑ ธันวาคม จุลศักราช ๑๒๖๖ พุทธศักราช ๒๔๔๖ - ๒๔๔๗ ซึ่งในการตรวจสอบชำระครั้งนี้ ได้พิจารณารักษาอักขรวิธีเดิมและคำเก่าตามต้นฉบับพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๕๕ เพื่อประโยชน์และความรู้ทางด้านอักษรศาสตร์

(๔) จัดทำเชิงอรรถอธิบายความเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระและบริบททางประวัติศาสตร์ยิ่งขึ้น

(๕) ค้นคว้าเรียบเรียงบทความวิชาการเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการเสด็จประพาสต้น พ.ศ. ๒๔๔๗” พร้อมทั้งจัดทำสาระสังเขปเกี่ยวกับการเสด็จประพาสต้น พ.ศ. ๒๔๔๗ และจัดทำแผนที่แสดงเส้นทางเสด็จประพาสต้น พ.ศ. ๒๔๔๗ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์แก่ผู้ศึกษาค้นคว้า

(๖) พิจารณาค้นคว้าและคัดเลือกภาพประกอบ พร้อมจัดทำคำบรรยาย

(๗) ร่างคำนำอธิบดีกรมศิลปากรและคำชี้แจง

(๘) นำเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามลำดับ

(๙) เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี พิจารณาตรวจความถูกต้องของข้อมูลทางประวัติศาสตร์

(๑๐) แก้ไขปรับปรุงงานตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี

(๑๑) ขออนุมัติต้นฉบับเพื่อจัดพิมพ์

(๑๒) ควบคุมการจัดพิมพ์และตรวจพิสูจน์อักษร โดยใช้ทักษะความรู้ทางด้านอักษรศาสตร์ตรวจพิสูจน์อักษรด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและถูกต้อง

เป้าหมายของงาน มีดังนี้

- (๑) เพื่อศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสารประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นหนังสือหายากให้สืบทอดเป็นที่ปรากฏแก่อนุชนรุ่นหลังสืบไป
- (๒) เพื่อศึกษาแนวพระราชดำริและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อราษฎรในการเสด็จประพาสหัวเมืองต่างๆ

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

หนังสือ เรื่อง “จดหมายนายทรงอนุภาพเล่าเรื่องประพาสต้น เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓”

จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม

เชิงคุณภาพ

- (๑) หนังสือเรื่อง “จดหมายนายทรงอนุภาพเล่าเรื่องประพาสต้น เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓” เป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่หนังสือสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อสืบอายุเอกสารต้นฉบับให้ปรากฏเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของชาติสืบไป
- (๒) บทความทางวิชาการ เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการเสด็จประพาสต้น พ.ศ. ๒๔๔๗” และสรุปสาระสังเขปเหตุการณ์การเสด็จประพาสต้น พร้อมทั้งแผนที่แสดงเส้นทางเสด็จประพาสต้น พ.ศ. ๒๔๔๗ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์แก่ผู้อ่าน
- (๓) เป็นหลักฐานค้นคว้าอ้างอิงทางประวัติศาสตร์แก่นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการและผู้สนใจ โดยทั่วไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

- (๑) หนังสือเรื่อง “จดหมายนายทรงอนุภาพเล่าเรื่องประพาสต้น เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓” เป็นฐานข้อมูลและองค์ความรู้สำคัญที่เผยแพร่สู่สาธารณชน ซึ่งได้นำไปใช้ศึกษาต่อยอดในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประพาสต้นบ้านจันทน์กัก ตลาดบางสี อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
- (๒) ได้รับการเผยแพร่ออกอากาศในรายการ “เปิดตำนานกับเผ่าทอง ทองเจือ” ตอน “เปิดพิพิธภัณฑ์ประพาสต้นของรัชกาลที่ ๕ ที่บ้านจันทน์กัก” ทางช่อง PPTV HD เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยคุณกรองแก้ว ดารายน สันตะบุตร ทายาทผู้ดูแลบ้านจันทน์กัก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเส้นทางเสด็จประพาสต้นครั้งที่ ๑ ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวในรายการว่า หนังสือเรื่องนี้ เป็นฐานข้อมูลความรู้และแรงบันดาลใจที่สำคัญในการสืบค้น ศึกษาและอนุรักษ์วัตถุสิ่งของพระราชทานต่างๆ

นำมารวบรวมจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์บ้านจันทน์แห่งนี้ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวความภาคภูมิใจของชาวอำเภอสองพี่น้อง ตลอดจนเป็นประโยชน์ในการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ต่อไป

หนังสือเรื่อง “จดหมายนายทรงอำนาจภาพเล่าเรื่องประพาศต้น เมื่อ ร.ศ. ๑๒๓” จึงเป็นงานวิชาการที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความตระหนักรู้คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของผู้คนในพื้นที่เสด็จประพาศต้น อันเป็นผลให้เกิดความสนใจในการอนุรักษ์โบราณวัตถุโบราณสถานที่เป็นประจักษ์พยานแห่งอดีต ตลอดจนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมแก่สาธารณชนต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

(๑) การตรวจสอบชำระเอกสารต้นฉบับที่นำมาจัดพิมพ์จำเป็นต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วน เนื่องจากอักขรวิธีและสำนวนภาษาที่ใช้เป็นแบบเก่า รวมทั้งมีการกล่าวถึงสถานที่และสภาพภูมิศาสตร์ของบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปกว่า ๑๒๐ ปีแล้ว ทำให้ยากต่อการศึกษาทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลานั้น จึงจำเป็นต้องใช้ทักษะความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการในการพิจารณาตรวจสอบชำระด้วยความรอบคอบ

(๒) การจัดทำเชิงอรรถอธิบายความ จำเป็นต้องสอบค้นข้อมูลหลักฐานจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก อีกทั้งต้องวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของหลักฐานตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ แล้วเรียบเรียงเป็นเชิงอรรถอธิบายความที่กระชับ ได้ใจความ เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคล ตลอดจนสถานที่สำคัญ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการต่อไป

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

จากการสอบค้นต้นฉบับและประวัติการจัดพิมพ์เอกสารประวัติศาสตร์เรื่องนี้ พบว่ามีการจัดพิมพ์เผยแพร่มาแล้วหลายครั้ง ปรากฏชื่อเรื่อง อักขรวิธี และเนื้อความแตกต่างกันตามวาระการจัดพิมพ์ ทั้งยังพบว่ามีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับประวัติการจัดพิมพ์ครั้งแรกและครั้งที่ ๒ จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะทางประวัติศาสตร์ในการพิจารณาเนื้อความ วิเคราะห์ เปรียบเทียบและวินิจฉัยเอกสารด้วยความละเอียดรอบคอบและระมัดระวัง เพื่อคัดเลือกต้นฉบับที่สมบูรณ์ครบถ้วน ก่อนที่จะดำเนินการตรวจสอบชำระและจัดทำเชิงอรรถอธิบายความ

๙. ข้อเสนอแนะ

ควรจัดกิจกรรมประวัติศาสตร์สัญจรตามรอยเสด็จประพาสต้นในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการท้องถิ่น เข้าร่วมในกิจกรรมฯ ดังกล่าว เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณชน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้คนในชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสด็จประพาสเกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

- (๑) กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- (๒) เป็นฐานข้อมูลและองค์ความรู้สำคัญที่เผยแพร่สู่สาธารณชน ซึ่งได้นำไปใช้ศึกษาต่อยอดในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประพาสต้น บ้านจันทน์ ตลาดบางลี่ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
- (๓) ได้รับการเผยแพร่ออกอากาศในรายการ “เปิดตำนานกับเผ่าทอง ทองเจือ” ตอน “เปิดพิพิธภัณฑ์ประพาสต้นของรัชกาลที่ ๕ ที่บ้านจันทน์” ทางช่อง PPTV HD เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี) -

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... ระชา ภาษงค์ .....

(นางสาวระชา ภาษงค์)

นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ กลุ่มประวัติศาสตร์

ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี) -

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... บัณฑิต ลิวชัยชาญ .....

(นายบัณฑิต ลิวชัยชาญ)

ผู้อำนวยการกลุ่มประวัติศาสตร์

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ) ..... อินัน .....

(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)

ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงานลำดับที่ ๓

๑. เรื่อง เอกสารชุด “รวมผลงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์” (พิมพ์ในหนังสือและวารสารวิชาการ)

๒. ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

(๑) ใช้ทักษะความรู้ด้านประวัติศาสตร์ในการพิจารณาสอบค้นเอกสารชั้นต้นและชั้นรองที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาค้นคว้า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ในการวิพากษ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความหลักฐาน

(๒) ใช้ความรู้ทางด้านอักษรศาสตร์ ในการเรียบเรียงเนื้อหาแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ รวมทั้งควบคุมการจัดพิมพ์และตรวจพิสูจน์อักษรด้วยความละเอียดถี่ถ้วน

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

เอกสารชุด “รวมผลงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์” เป็นผลจากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ รวบรวม เรียบเรียงงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งได้จัดพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือและวารสารวิชาการ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗ ประกอบด้วย

(๑) งานวิชาการ เรื่อง “การตั้งพระราชอาณัติในรัชกาลปัจจุบัน” จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นบทที่ ๔ ของหนังสือเรื่อง “การตั้งพระราชอาณัติในรัชกาลปัจจุบัน” มีเนื้อหาว่าด้วยการสืบทอดโบราณราชประเพณี อันเนื่องด้วยการสถาปนาและพระราชทานสัญญาบัตรตั้งสมณศักดิ์พระราชอาณัติในรัชกาลปัจจุบัน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๖ ซึ่งจากพระราชศรัทธาและความเอาพระราชนุหทัยใส่ในกิจการพระพุทธศาสนา ยังผลให้เกิดธรรมเนียมใหม่ต่างๆ หลายประการในรัชกาล

(๒) งานวิชาการ เรื่อง “อาหารการกินย่านเทเวศร์” จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นส่วนหนึ่งของหนังสือเรื่อง “เทเวศร์ที่ (ไม่) รู้จัก” มีเนื้อหาว่าด้วยประวัติศาสตร์และพัฒนาการย่านชุมชนเทเวศร์ ที่สะท้อนผ่านความทรงจำและคำบอกเล่าของลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเล ผู้บุกเบิกกิจการร้านอาหารย่านเทเวศร์ในยุคแรก ซึ่งทำให้เห็นถึงรูปแบบวัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิตของผู้คน ตลอดจนพัฒนาการทางสังคมเศรษฐกิจ อันเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของย่านเก่าแก่แห่งนี้

(๓) บทความวิชาการ เรื่อง “๙๕ ปี สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” จัดพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารศิลปากร ฉบับเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เนื่องในมงคลสมัยแห่งวันคล้ายวันประสูติสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๕ มีเนื้อหาว่าด้วยพระประวัติและพระกรณียกิจในด้านต่างๆ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

(๔) บทความวิชาการ เรื่อง “ไข้หวัดใหญ่สเปน: โรคระบาดในสมัยรัชกาลที่ ๖” จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวชิราวุธานุสรณ์สาร ฉบับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเนื้อหาว่าด้วยการแพร่ระบาดของอย่างรุนแรงของโรคไข้หวัดใหญ่สเปนในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีผลให้ราษฎรชาวสยามเสียชีวิตเป็นจำนวนกว่า ๘ หมื่นคน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดให้นำความรู้และวิทยาการทางการแพทย์แบบตะวันตกมาใช้ในการจัดการโรคระบาด โรคไข้หวัดใหญ่สเปนจึงค่อยๆ ลดความรุนแรงลงและยุติการระบาดในที่สุด

(๕) บทความวิชาการ เรื่อง “ครูสุเทพ โชคสกุล กับบทเพลงรำลึกเนื่องในวันครู” จัดพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารศิลปากร คอลัมน์เกร็ดความรู้จากประวัติศาสตร์ ฉบับเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเนื้อหาว่าด้วยชีวประวัติและผลงานของครูสุเทพ โชคสกุล ผู้เป็นปูชนียบุคคลแห่งวงการศึกษไทยและเป็นผู้ริเริ่มการเรียนการสอนหนังสือด้วยบทเพลงเป็นคนแรก ปรากฏผลงานมีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์จนได้รับยกย่องว่าเป็น “ราชาเพลงประกอบบทเรียน”

ขั้นตอนการดำเนินการ มีดังนี้

- (๑) พิจารณาคัดเลือกหัวเรื่องหรือประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่จะนำมาศึกษาค้นคว้า
- (๒) ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารประวัติศาสตร์ขั้นต้นและชั้นรอง รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์หรือคำบอกเล่าของบุคคลร่วมสมัย
- (๓) ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งนำข้อมูลประวัติความทรงจำที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสอบทานความถูกต้องกับเอกสารประวัติศาสตร์ขั้นต้นและชั้นรอง

(๔) พิจารณากลับกรอง วิเคราะห์ ตีความและเชื่อมโยงข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ จากนั้นจึงเรียบเรียงเนื้อหาตามลำดับเวลาหรือประเด็นสำคัญที่เป็นข้อค้นพบจากการศึกษาค้นคว้า โดยใช้สำนวนภาษาที่สละสลวย เข้าใจง่าย

(๕) ค้นคว้าภาพประกอบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ หอจดหมายเหตุสาธารณสุขแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และภาพถ่ายส่วนบุคคลซึ่งทายาทเป็นผู้เก็บรักษาไว้ รวมถึงการเดินทางไปบันทึกภาพในสถานที่จริงด้วยตนเอง พร้อมทั้งจัดทำคำอธิบายภาพ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อ่าน

(๖) นำเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยลำดับ เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งหรือบรรณาธิการพิจารณาตรวจสอบต้นฉบับและความถูกต้องของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ต่อไป

(๗) แก้ไขปรับปรุงงานตามข้อเสนอแนะ

(๘) ควบคุมการจัดพิมพ์และตรวจพิสูจน์อักษร

เป้าหมายของงาน มีดังนี้

(๑) เพื่อศึกษาค้นคว้ารวบรวมองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณราชประเพณี ตลอดจนมรดกทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชาติ

(๒) เพื่อสร้างสรรค์เป็นผลงานทางวิชาการและจัดพิมพ์เผยแพร่ให้เป็นที่ปรากฏแก่สาธารณชน

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

(๑) งานวิชาการ เรื่อง “การตั้งพระราชอาชญาในรัชกาลปัจจุบัน” จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นบทที่ ๔ ของหนังสือ “การตั้งพระราชอาชญาในรัชกาลปัจจุบัน” จำนวน ๗๐ หน้า

(๒) งานวิชาการ เรื่อง “อาหารการกินย่านเทเวศร์” จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ “เทเวศร์ที่ (ไม่) รู้จัก” จำนวน ๒๙ หน้า

(๓) บทความวิชาการ เรื่อง “๙๕ ปี สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” จัดพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารศิลปากร ฉบับเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๐ หน้า

(๔) บทความวิชาการ เรื่อง “ไขห้วงใหญ่สเปน: โรคระบาดในสมัยรัชกาลที่ ๖” จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการฐานุสรณ์สาร ฉบับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๖ หน้า

(๕) บทความวิชาการ เรื่อง “ครูสุเทพ โชคสกุล กับบทเพลงรำลึกเนื่องในวันครู” จัดพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารศิลปากร คอลัมน์เกร็ดความรู้จากประวัติศาสตร์ ฉบับเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๘ หน้า

เชิงคุณภาพ

(๑) เป็นผลงานทางวิชาการที่ศึกษาค้นคว้ารวบรวมองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ จารัตประเพณี ตลอดจนมรดกทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชาติให้ปรากฏสืบไป

(๒) เป็นหลักฐานค้นคว้าอ้างอิงทางประวัติศาสตร์แก่นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการและผู้สนใจ โดยทั่วไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

เอกสารชุด “รวมผลงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์” เป็นงานวิชาการที่แสดงให้เห็นถึงแง่มุมและประเด็นการศึกษาประวัติศาสตร์ที่มีความหลากหลาย ซึ่งมีทั้งเรื่องราวอันเกี่ยวเนื่องด้วยสถาบันหลักของชาติ ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ รวมถึงการศึกษาที่ว่าด้วยพัฒนาการย่านชุมชนและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น อันแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวของผู้คน ชุมชน และพื้นที่ในมิติต่างๆ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการจัดการกับภาวะวิกฤตอย่างโรคระบาด ตลอดจนเรื่องราวของบุคคลและผลงานสำคัญที่สร้างคุณูปการแก่สังคมไทย จากประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ผู้อ่านจะสามารถมองเห็นและทำความเข้าใจพลวัตของสังคมไทยในภาพรวมได้อย่างกว้างขวาง หลากหลาย และรอบด้านยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการ และศึกษาต่อยอดประเด็นทางประวัติศาสตร์ให้มีความลุ่มลึกและครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

งานศึกษาค้นคว้าแต่ละเรื่องใช้วิธีการสอบค้นและรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน งานบางเรื่องจำเป็นต้องใช้หลักฐานประเภทหลายลักษณะอักษร ร่วมกับข้อมูลจากประวัติศาสตร์บอกเล่าที่มีความหลากหลายตามประสบการณ์ การรับรู้ และมุมมองของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ได้ จึงต้องมีการวิพากษ์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลหลักฐานและตรวจสอบกับหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วย

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

(๑) งานศึกษาค้นคว้าบางเรื่อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประวัติและผลงานของบุคคลส่วนใหญ่ จะมีเอกสารประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องค่อนข้างจำกัด ทำให้ต้องใช้ทักษะความรู้ด้านประวัติศาสตร์และความพยายามในการสอบค้นหลักฐานเป็นอย่างมาก

(๒) การสอบค้นข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตั้งพระราชอาชญาในรัชกาลปัจจุบัน นอกจากการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นและชั้นรองที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีการค้นคว้าอ้างอิงข้อมูลจากราชกิจจานุเบกษานับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๖ ซึ่งมีเอกสารและรายละเอียดเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับกรณีการถอดถอนหรือพระราชทานสมณศักดิ์ใหม่ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง

๙. ข้อเสนอแนะ

ควรรวบรวมผลงานทางวิชาการของกรมศิลปากรที่มีความเกี่ยวข้องกัน ทั้งทางด้านมนุษยศาสตร์ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปศาสตร์ จัดแบ่งหมวดหมู่ เพื่อทำการเผยแพร่ทั้งในรูปแบบหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ และในรูปแบบของดิจิทัลไฟล์ที่ให้บริการแก่บุคคลภายนอกผ่านระบบคลังสืบค้นออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การศึกษาค้นคว้าอ้างอิงของสาธารณชนและผู้สนใจโดยทั่วไป

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

(๑) งานวิชาการ เรื่อง “การตั้งพระราชอาชญาในรัชกาลปัจจุบัน” จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นบทที่ ๔ ของหนังสือ “การตั้งพระราชอาชญาในรัชกาลปัจจุบัน” กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

(๒) งานวิชาการ เรื่อง “อาหารการกินย่านเทเวศร์” จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ “เทเวศร์ที่ (ไม่) รู้จัก” กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

(๓) บทความวิชาการ เรื่อง “๙๕ ปี สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” จัดพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารศิลปากร ฉบับเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(๔) บทความวิชาการ เรื่อง “ใช้หวัดใหญ่สเปน: โรคระบาดในสมัยรัชกาลที่ ๖” จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวชิราวุธานุสรณ์สาร ฉบับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(๕) บทความวิชาการ เรื่อง “ครูสุเทพ โชคสกุล กับบทเพลงรำลึกเนื่องในวันครู” จัดพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารศิลปากร คอลัมน์เกร็ดความรู้จากประวัติศาสตร์ ฉบับเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี) -

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... *จิรัช ฤกษ์รงค์* .....

(นางสาวระชา ฤกษ์รงค์)

นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ กลุ่มประวัติศาสตร์

ผู้ขอรับการประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี) -

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... *บัณฑิต ลิวชัยชาญ* .....

(นายบัณฑิต ลิวชัยชาญ)

ผู้อำนวยการกลุ่มประวัติศาสตร์

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ) ..... *สุนทร* .....

(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)

ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

๑. เรื่อง การจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Map) โดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านประวัติศาสตร์ของนักอักษรศาสตร์ กรมศิลปากร

๒. หลักการและเหตุผล

งานวิชาการด้านประวัติศาสตร์ นับเป็นงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์ ผ่านมิติด้านพื้นที่และเวลา ด้วยเหตุนี้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางกายภาพต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางภูมิศาสตร์ ที่ตั้งถิ่นฐานชุมชน หรือเส้นทางการคมนาคม ถนน ลำน้ำคูคลอง จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญต่อการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของพื้นที่นั้นๆ ดังพบว่ามี การนำแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศมาใช้อ้างอิงเป็นข้อมูลหลักฐานในงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์อย่างแพร่หลาย

ปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการศึกษาในด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย เช่น การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรกรรม การพัฒนาเมือง รวมถึงการนำมาประยุกต์ใช้ในงานศึกษาด้านโบราณคดีและการอนุรักษ์ศิลปกรรมสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ซึ่งระบบสารสนเทศดังกล่าว นอกจากจะเป็นการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบแล้ว ยังสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ โดยแสดงผลในรูปแบบแผนที่ (digital map) ซึ่งสามารถสืบค้นข้อมูลได้ในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น การนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Map) เพื่อจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ต่างๆ อย่างเป็นระบบ จึงเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนางานด้านประวัติศาสตร์ของนักอักษรศาสตร์ กรมศิลปากร ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นแหล่งสืบค้นอ้างอิงแก่ครู อาจารย์ นักศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปด้วย

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์

การศึกษาค้นคว้าและพัฒนาองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ ต้องอาศัยทักษะความรู้ในการสอบค้นเอกสารประวัติศาสตร์อย่างรอบด้านตามระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ ทั้งหลักฐานประวัติศาสตร์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร และรวมถึงหลักฐานประเภทภาพถ่าย แผนที่ แผนที่ แผนผัง มาใช้เป็นข้อมูลหลักฐานสำคัญในการศึกษาด้วย โดยส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายและแผนที่เก่า ซึ่งสืบค้นได้จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติและมีอายุเก่าแก่มาก ๑๐๐ ปี เช่น แผนที่กรุงเทพฯ ร.ศ. ๑๑๕ (พ.ศ. ๒๔๓๙) แผนที่บริเวณกรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๔๕๐ และชุดภาพถ่ายทางอากาศบริเวณกรุงเทพฯ ของวิลเลียมส์ ฮันท์ เป็นต้น

การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ จึงเป็นความพยายามในการเชื่อมโยงข้อมูลหลักฐานด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี โดยเฉพาะหลักฐานประเภทภาพถ่าย แผนที่ แผนผัง เข้ากับเทคนิควิธีในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล การศึกษา วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของแผนที่เชิงดิจิทัล (digital map) ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการสามารถสืบค้นได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ทั้งยังส่งผลให้การศึกษาค้นคว้าทางวิชาการประวัติศาสตร์เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดตามเป้าหมาย

แนวความคิด

การจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ โดยใช้เทคโนโลยีทางระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีการบูรณาการข้อมูลจากเอกสารประวัติศาสตร์ โบราณคดี ร่วมกับภาพถ่ายดาวเทียม ภาพถ่ายทางอากาศ พิกัดและตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการวิเคราะห์และประมวลผล จากนั้นจึงแสดงผลในรูปแบบแผนที่ ซึ่งมีทั้งในลักษณะของการเก็บแบบเป็นชั้นข้อมูล (layer) และแบบที่เป็นการซ้อนทับข้อมูลหลายชั้นเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน เช่น การแสดงที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณ การอพยพเคลื่อนย้ายของผู้คน การแพร่กระจายของโรคระบาด เส้นทางลำน้ำ เส้นทางถนน รวมถึงสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ทั้งเก่าและใหม่ โดยสามารถวิเคราะห์ในเชิงลึกและแสดงผลให้เชื่อมโยงกับภาพถ่ายและแผนที่เก่าที่มีในระบบฐานข้อมูล อันเป็นการจำลองภูมิประวัติศาสตร์ในอดีตให้มีความใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ยิ่งขึ้น จึงช่วยให้สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ทางกายภาพ รวมทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ของผู้คน ชุมชน และพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอ

การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ สามารถประยุกต์ใช้กับงานศึกษาด้านประวัติศาสตร์ได้ในหลายระดับ ตั้งแต่การศึกษาประวัติศาสตร์ในระดับท้องถิ่นหรือชุมชนไปจนถึงระดับชาติ ซึ่งการกำหนดขอบเขตและประเด็นการศึกษาที่แตกต่างกันย่อมจะมีผลต่อรูปแบบการแสดงผลของแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันด้วย เช่น ในกรณีของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือพัฒนาการย่านชุมชน อาจเริ่มจากการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารประวัติศาสตร์ขั้นต้นและชั้นรอง รวมทั้งหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาพถ่ายและแผนที่เก่า จากนั้นจึงสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประวัติความทรงจำหรือเรื่องเล่าสืบต่อกันมาในท้องถิ่น และทำการศึกษาสำรวจลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจภูมิประวัติศาสตร์ของชุมชนนั้นๆ ตลอดจนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมต่างๆ เช่น วัด วัง ศาลเจ้า ตลาดหรือย่านการค้าภายในชุมชน เพื่อจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลและประมวลผลออกมาอย่างเชื่อมโยงกันในรูปแบบแผนที่เชิงประวัติศาสตร์

ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ในการจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคนิควิธีทางสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่ในการนำเข้าข้อมูล ปรับแต่งและดูแลระบบฐานข้อมูล รวมถึงการวางระบบเรียกค้นและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเหตุนี้ นักอักษรศาสตร์ด้านประวัติศาสตร์ จึงควรดำเนินงานโดยบูรณาการความร่วมมือแบบสหวิทยาการกับหน่วยงานภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เป็นต้น เพื่อให้การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์กับการศึกษาด้านประวัติศาสตร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(๑) สามารถประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ได้ตามหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนด รวมทั้งสามารถพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล การศึกษาวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนที่เชิงดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) การจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ทำให้นักอักษรศาสตร์สามารถศึกษาค้นคว้าต่อยอดและสร้างสรรค์ผลงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์ได้อย่างหลากหลายและลุ่มลึกยิ่งขึ้น

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

เชิงปริมาณ

(๑) แผนที่เชิงประวัติศาสตร์และระบบฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ตามหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนด

(๒) การจัดพิมพ์หนังสือหรือผลผลิตทางวิชาการ ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าต่อยอดข้อมูลความรู้จากแผนที่เชิงประวัติศาสตร์และระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

เชิงคุณภาพ

(๑) สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร เป็นศูนย์กลางของการบูรณาการความร่วมมือและองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ เพื่อจัดทำแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ในประเด็นต่างๆ โดยใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

(๒) นักอักษรศาสตร์ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ สามารถนำข้อมูลองค์ความรู้ในแผนที่เชิงประวัติศาสตร์ที่ได้จากการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังสามารถต่อยอดการศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่กว้างขวางและลุ่มลึกต่อไป

(ลงชื่อ) ..... รัชชา กฤษขงค์ .....

(นางสาวระชา กฤษขงค์)

ผู้ขอรับการประเมิน

(วันที่) ..... ๑๑ ..... ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗